

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LXXX. — Izdan in razposlan dné 13. novembra 1894.

(Obsega štev. 211.—214.)

211.

Dopustilnica z dné 18. septembra 1894. l.

za lokalno železnico iz Postoloprto v Loune.

Mi Franc Jožef Prvi,

po milosti Božji cesar avstrijski;

apostoljski kralj ogrski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladiměrski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; vćliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinški, salcburški, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, gorenjski in dolenski; vćliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker so Jožef Maschat, ravnatelj gospodščine kneza Schwarzenberga v Postoloprto, Karel Kraus, c. in k. major v p. in župan v Postoloprto, in pa Vojteh Saitz, mestni svetovalec v Postoloprto, zaprosili, da bi se jim dalo dopustilo, zgraditi in obratovati lokalno železnico od postaje Postoloprto na progi državne železnice Polzenj—Duchcov k postaji Louny na progi državne železnice Praga—Duchcov, vzdvidelo se Nam je, z ozirom na obćo korist te pod-

jetbe, imenovanim koncesijonarjem to dopustilo na podstavi zakona o dopušćanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.), kakor tudi na podstavi zakonov z dné 17. junija 1887. l. (Drž. zak. št. 81.) in z dné 27. decembra 1893. l. (Drž. zak. št. 198.) podeliti takó-le:

§. 1.

Koncesijonarjem dajemo pravico, zgraditi in obratovati lokomotivno železnico, katero bo kot lokalno železnico s pravilno raztećino napraviti od postaje Postoloprto na progi državne železnice Polzenj—Duchcov do postaje Louny na progi državne železnice Praga—Duchcov.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustilnice, delujejo se nastopne ugodnosti:

- a) Oprostilo od kolkov in pristojbin za vse pogodbe, ki jih podjetba sklène, za vse vloge, ki jih vpodá, in za listine, ki jih naredí; nadalje za vse knjižne vpise na podstavi teh pogodeb in listin, in naposled za druge uradne posle in uradne izdatke v namene, povedane tu doli, namreć:

1. v to, da se nabavi glavnica in zagotovi glavnićno obrestovanje in pa obrat do ćasa, ko se začne ta obrat;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice do konca prvega obratnega leta.

Té ugodnosti se ne uporabljajo na razprave sodnega postopanja v spornih stvaréh.

- b) Oprostilo od kolkov in pristojbin za izdajo delnic, namenjenih v nabavo glavnice za prvo napravo in dopustilo vstrečno opremo, z začasnici vred, in takó tudi od prenosnine, kar se je nabere o nakupu zemljišč na koncu prvega obratnega leta (lit. a, št. 2.), razen pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti in katere po obstoječih zakonih pristojé občinam ali drugim samovpravnim združbam;
- c) oprostilo od pristojbin in odredbin, dolžnih za podeljeno dopustilo in za izdajo te dopustilnice;
- d) oprostilo od dobitkarine in dohodarine, od plačevanja kolkovnih pristojbin za kupone, in takó tudi od vsakega novega državnega davka, kateri bi se vtegnil uvesti z bodočimi zakoni, na dobo tridesetih let, računèč od današnjega dné.

§. 3

Koncesionarji so dolžni, gradnjo v §. 1. imenovane železnice začeti precej in dokončati jo najdalje v poldrugem letu, računèč od današnjega dné; dodelano železnico je takoj izročiti javnemu prometu ter obrat po nji vzdrževati nepretrgoma ves čas, dokler traja dopustilo.

Da se bodo držali gorenjega rokú za gradnjo, dolžni so koncesionarji dati zagotovilo, položivši varščino 4000 goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale zgorenje dolžnosti, smé se izreči, da je ta varščina zapala.

§. 4.

Da izdelajo dopuščeno železnico, dodeljuje se koncesionarjem pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica naj se koncesionarjem dodeli tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državno upravitvo spoznalo, da je njih naprava v javni koristi.

Kolikor bi se v napravo dopuščene železnice rabile javne ceste, naj koncesionarji dobé privolilo

tistih, ki so dolžni té ceste vzdržavati, oziroma tistih oblastev in organov, ki imajo po veljajočih zakonih pravico, dajati privolilo v porabo ceste.

§. 5.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, in pa dopustilnih pogojev, ki jih bo postavilo trgovinsko ministerstvo, pa tudi tega, kar vevajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) in železniški obratni red z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.) in pa zakoni in ukazi, kateri se morebiti v bodoče dadó. Kar se tiče obrata, odpuščajo se varnostne naredbe in obratni predpisi, podani v redu za železniški obrat in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, kolikor se bo z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, se posebno na znižano vozno brzino, trgovinskemu ministerstvu zdelo pripustno, ter bodo na to stran veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesionarjem se priznava pravica, da s posebnim dovolilom državnega upravitva in s pogoji, ki jih to postavi, naredé delniško družbo, katera naj stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Izdaja prednostnih obligacij je izključena.

Nasproti pak se koncesionarjem priznava pravica, da izdadó prednostnih delnic, ki gledé obrestovanja in razdolžbe imajo prednost pred osnovnimi delnicami, do zneska, kakor ga ustanoví državno upravitvo.

Dividenda, ki pristoji prednostnim delnicam, preden nastane osnovnim delnicam pravica do dividende, pri čemer pa ne bodi nobenega doplačila iz doneskov poznejših lét, ne sme se odmerjati z več kakor štirimi odstotki.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državnega upravitva.

Pri tem naj veljá to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in vredbo železnice in za dobavo vozil res uporabljenih in prav izkazanih, prištevši interkalarné obresti, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je bilo res kurzne izgube pri dobavi glavnice.

Ako bi po dogradbi železnice bilo treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti

obratne naprave, sméjo se dotični stroški prišteti napravni glavnici, če je državno upravstvo privolilo v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav in ako se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je treba odplačati v času, dokler traja dopustilo, po razdolžnem črtéžu, ki ga odobri državno upravstvo.

Družbena pravila in pa obrazci osnovnih in prednostnih delnic, ki se izdadó, potrebujejo odobrila državnega upravstva.

§. 7.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se je v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katera vsak čas veljajo pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi za deželno brambovstvo in črno vojsko obéh državnih polovic, za tirolske deželne strelce, in za žandaremstvo, in za to ne samo o potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi o služabnem potovanju na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom.

Koncesionarji se zavezujejo, da bodo pristopili dogovoru, med avstrijskimi železniškimi družbami sklenjenemu zastran nabave in imetka opravnih reči za prevažanje vojakov in zastran vzajemnega pripomaganja z vozili za večje vojaške prenose, dalje da bodo pristopili vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske, in pa dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dné junija 1871. l. o prenosu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležéče prevažati na račun vojaške blagajnice.

Vsak čas veljajoči predpis za vojaške prenose po železnicah in pa vsak čas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarje moč in veljavo z dném, ko se po dopuščeni železnici prične obrat. Predpisi enake vrste, ki se bodo izdali po tem času, ki se pa ne bodo objavili po Državnem zakoniku, zadobé za koncesionarje veljavo in moč, kadar se jim bodo uradoma priznanili.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samó v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje zdi izvršljivo z ozirrom na drugotnost te proge in na olajšila, vsled tega dodeljena gledé na napravo, opremo in vrsto obrata.

Koncesionarji so dolžni, pri oddaji služeb ozirati se po zmislu zakona z dné 19. aprila 1872. l.

(Drž. zak. št. 60.) na doslužene podčastnike iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

V koliko je enake ugodnosti, kakor jih ustanavlja gledé na prevažanje vojakov §. 7., dodeljevati civilnim stražnim četam (varnostni straži, finančni straži i. e.) ali drugim javnim organom, to se določuje v dopustilnih pogojih.

§. 9.

Koncesionarji so dolžni, v slučaju mobilizacije in vojske vsak čas brez zahtevka odškodnine ustaviti obrat dopuščene železnice v toliko in tako dolgo, kolikor bi vojaško oblastvo spoznalo, da je to potrebno za premikanje krdel ali druge vojaške operacije po kaki javni cesti, ki jo rabi železnica.

§. 10.

Dopustilna doba in ž njo vréd v §. 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, računé od današnjega dné, ter mine po tem roku.

Državno upravstvo smé izreči, da je dopustilo tudi pred iztekom gorenjega roku izgubilo svojo moč, ako se ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 3. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, ter bi se kak prestop roku ne mogel opravičiti po zmislu §. 11., lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 11.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, vodi na račun koncesionarjev država. Kako naj se vodi ta obrat, vravná se s posebno obratno pogodbo, ki se sklene med državnim upravstvom in koncesionarji.

§. 12.

Koncesionarji imajo dolžnost, državnemu upravstvu na njegovo zahtevo vsak čas dopustiti soporabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se bodo še le napravile in bodo v državnem obratu, in to takó, da ima državno upravstvo pravico, prosto ustanavlja tarife, za primérno odškodnino odpravljati ali odpravljati

dajati cele vlake ali posamezne vozove po soporabljeni železnici ali posameznih njenih kosih. Ta soporaba naj se vendar vrši samó toliko, da se ž njo ne moti lastni pravilni obrat soporabljane železnice.

Odškodnina, katero bo opravljati, ustanóví se po določilih, razglašanih v prilogi C k dopustilnici z dné 1. januarja 1886. l. za cesarja Ferdinanda severno železnico v Državnem zakoniku iz leta 1886. na strani 63.

§. 13.

Državno upravstvo si pridržuje pravico, da smé dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat izročena, vsak čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Da se ustanovi odkupnina, seštejejo se letni čisti donosi, kar jih je podjetba imela v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti donosi najslabejših dveh let in potém se izračuni poprečni čisti donos ostalih petih let.

Po spredaj stoječih določilih najdeni poprečni donos naj potemtakem koncesionarjem država kot odškodnino za odkup železnice plačuje v še ostali trajni dobi dopustila v polletnih obrokih, dospeva-jočih vsako leto 30. dné junija in 31. dné decembra.

2. Ko bi se pak železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po določilih odstavka 1. najdeni srednji čisti donos ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je potreben za pogojeno obrestovanje in razdolžitev posojila, katero koncesionarji vzprejmó pri deželni banki kraljevine češke, in pa za štiriodstotno obrestovanje in razdolžitev po državnem upravstvu odobrene delniške glavnice v času, dokler traja dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država namesto koncesionarjev sama plača posojilo, katero bodo koncesionarji vzprejeli pri deželni banki kraljevine češke, in pa spredaj navedeno letnino za delniško glavnico v polletnih obrokih 30. dné junija in 31. decembra vsakega leta po dospelosti.

3. Državi se pridržuje pravica, da tedaj, kadar se odkup opravi na podstavi srednjega donosa po zmislu odstavka 1., kadarkoli namesto še ne dospelih letnih plačil plača glavnico, enako znesku delniške, računéč obresti od obresti, po štiri od sto na leto diskontovane vrednosti onih plačil, ki jih je po določilih odstavka 1. opravljati polletno.

Ako se država, odloči plačati, to glavnico, plača naj jo v gotovini ali z državnimi zadolžnicami, kakor

si to sama izbere. Državne zadolžnice je pri tem računiti po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju na dunajski borzi zaznamovali o državnih zadolžnicah enake vrste.

4. Izplačavši odkupnino, pride država po odkupu železnice in z dném tega odkupa brez daljne odplate v bremen čisto, oziroma samo s še ne odplačanim ostankom pri deželni banki kraljevine češke vzprejetega posojila obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštevši tudi vozila in gradivne zaloge in pa iz pravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, ako le-ti niso že bili namenu primerno uporabljeni z odobrilo državnega upravstva.

§. 14.

Ko mine dopustilo in tistega dné, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena last in užitek tu dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, vštevši tudi vozila, gradivne zaloge in pa kake iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade v obsegu, povedanem v §. 13., št. 4.

Ako to dopustilo mine in pa tudi, ako se železnica odkupi (§. 13.), obdržé koncesionarji last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetbe, in pa kar bi imeli po obračunih tirjati, potém last posebnih del in poslopij, napravljenih ali pridobljenih iz lastne imovine, katere so si oni sami sezidali ali pridobili po pooblastilu državnega upravstva z izrečnim pristavkom, da té reči niso pristojsstvo železnice.

§. 15.

Državno upravstvo ima pravico, prepričati se, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državno upravstvo pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarstvo, in sosebno po nadzornikih, ob stroških koncesionarjev pošiljanih — kakorkoli se mu vzvidi primerno — pregledovati, da se delo izvaja po projektu in po pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, iméj komisar, ki ga postavi državno upravstvo, tudi pravico, kolikokrat se mu primerno zdi, hoditi v seje uprav-

nega sveta ali drugega zastopa, kateri veljá za načelnístvo družbe, in pa v vélike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in naredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, ali pak kvarne javni koristi; toda v takem slučaju je komisarjeva dolžnost, precej si izprositi razloko trgovinskega ministerstva, katera naj se dá brez odloga ter naj veže družbo.

Za tu ustanovljeno nadzorovanje železniške podjetbe ne plačujejo koncesionarji, dokler se drugači ne vkrene, nikakega vračila državnemu za kladu.

Koncesionarji se odvezujejo zaveznosti, izrečenih v §. 89. železniškega obratnega redú z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.) gledé na vračilo večih stroškov, ki bi se nabrali po policijskem ali pripadninsko-uradnem nadzoru, in pa gledé dolžnosti, zastonj nabavljati in vzdrževati uradne mestnosti.

§. 16.

Ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, pridržuje se državnemu upravitvu tudi pravica, da se poprime zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreče, da je dopustilo izgubilo svojo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Resno opominjaje vsakega, da ne delaj zoper to, kar ustanavlja tá dopustilnica, in dodeljujoč koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode zahtevati vračila pred Našimi sodišči, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustilnico in vsem, kar se v nji določuje.

V spríčalo tega izdajemo to pismo, navdarjeno z Našim vélikim pečatom, v Našem države glavnem in prestolnem mestu dunajskem osemnajstega dné meseca septembra v letu milosti tisoč osemsto devetdesetem in četrtem, Našega cesarjevanja šestinštridesetem.

Franz Josef s. r.

Windisch-Graetz s. r. Wurmbrand s. r.

Plener s. r.

(Slovenisch.)

212.

Ukaz finančnega ministerstva z dné 1. novembra 1894. l.

**o izpremembi rokov za vplačevanje hišne najmarine
v okolišu mesta tržaškega.**

Na podstavi zakona z dné 11. junija 1894. l. (Drž. zak. št. 110.), s katerim se finančni minister pooblašča, izpreminjati roke za vplačevanje hišne najmarine, se ukazuje, da bo hišno najmarino, katero je v okolišu mesta tržaškega po dosedaj veljajočih določilih bilo vplačevati v polletnih, antici-pativnih, 24. dné februvarja in 24. dné avgusta dospévajočih obrokíh, v tem mestnem okolišu v bodoče plačevati v štirih enakih obrokíh dné 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra vsakega leta.

Isti vplačevalni rokovi naj po zmislu poslednjega odstavka v §. 7. zakona z dné 9. februvarja 1882. l. (Drž. zak. št. 17.) veljajo tudi za pet odstotkov davka od čistega donosa tistih poslopíj, ki so deloma ali popolnoma hišne najmarine oproščena zavoljo stavbe.

Ta ukaz zadobi moč s pričetkom davčnega leta 1895.

Plener s. r.

213.

Razpis finančnega ministerstva z dné 3. novembra 1894. l.

s katerim se vreja postopanje gledé na tiste brez prehodnic v prometu med deželami avstrijsko-ogrskega carinskega okoliša brez davčne vezí se nahajajoče pošiljatve žganih opojnih tekočin, katerih adresat ne prevzame.

Gledé na tiste slučaje, v katerih kaka s prehodnico neobložena, z Ogrskega ali iz Bosne ali Hercegovine izvirajoča pošiljatev žganih opojnih tekočin brez davčne vezí dojde na kako, več kakor 15 kilometrov od ogrske ali bosansko-hercegovinske meje oddaljeno železniško postajo in v katerih se adresat brani, to pošiljatev prevzeti, kadar se torej ne more uporabljati niti kazensko določilo §. 10., št. 4., niú kazensko določilo §. 11., al. 2. v zakonu z dné 18. junija 1894. l. (Drž. zak. št. 121.), ukazuje se porazumno s kraljevim ogrskim finančnim ministerstvom na podstavi §. 15. navedenega zakona to le:

1. Ako naj se taka pošiljatev zopet na zahtevek pošiljača vrne v ozemlje, iz katerega izvira, treba je za to dovolila finančnega oblastva I. stopinje, v čegar okolišu se nahaja izročevalna postaja železnice. Dotični prošnji pošiljača je priložiti izjavo adresata, da pošiljatve ne sprejme, in pa pošiljatve se tičeče železniške listine (vozni list, izročilnico itd.) v izvirniku ali pa v prepisu, potrjenem po železniškem upravstvu.

2. Če po pojasnilu danih okolišnosti ni nobene pomisleka, dovoli finančno upravstvo I. stopinje, da se pošiljatev vrne; na podstavi tega dovolila je dotično pošiljatev po meri določil §. 3. v navedenem zakonu zglasiti pri finančnem organu, določenem za to, sklicujoč se na dotično dovolilo.

3. Kadar bi ne hotel niti adresat prevzeti brez prehodnice došle pošiljatve niti pošiljač zahtevati njene vrnitve po zmislu tega ukaza, tedaj more železniškemu upravstvu na njegovo prošnjo, kolikor to ima pravico, razpolagati s pošiljato, da pokrije svoje tirjatve, finančno oblastvo I. stopinje dovoliti,

da se pošiljatev prodá, ako se poprej v državno blagajnico plača znesek 35 kr. za vsak liter alkohola, ki ga pošiljatev obsega.

Plener s. r.

214.

Razpis finančnega ministerstva z dne 7. novembra 1894. l.,

s katerim se povišuje splošna prodajna cena bele morske soli pri c. k. skladišču soli v Piranu.

Porazumno s kraljevim ogrskim finančnim ministerstvom se z ukazom finančnega ministerstva z dne 22. avgusta 1889. l. (Drž. zak. št. 134.) ustanovljena splošna prodajna cena za belo morsko sol pri c. k. skladišču soli v Piranu povišuje od 9 gl. 34 kr. na 9 gl. 36 kr. za meterski cent.

Ta zvišana cena stopi v moč s 1. dnem januarja 1895. leta.

Plener s. r.